

Vyhodnotenie 19. ročníka celoštátnej súťaže Mladý ekofarmár

Súťaž je určená pre žiakov stredných odborných škôl a združených stredných škôl poľnohospodárskych v Slovenskej republike. Vyhlasovateľom súťaže je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, metodickým a organizačným gestorom je Štátny inštitút odborného vzdelávania Bratislava, Odbor podpory smerovania mládeže. Odborní garanti sú Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, VÚŽV Nitra, Hlohovecká 2, 951 41 Lužianky a Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra, Trieda A. Hlinku 2, 949 76 Nitra. Realizátorom celoštátneho kola bola Stredná odborná škola, Kušníerska brána 349/2, Kežmarok Poľnohospodárske družstvo podielníkov Kežmarok v termíne **9. - 11. mája 2018**. Predsedom Celoštátnej odbornej komisie Mladý ekofarmár je prof. Ing. Vladimír Tančín, DrSc. z Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra, VÚŽV Nitra, Hlohovecká 2, 951 41 Lužianky a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity Nitra.

Celoštátna odborná komisia sa pri príprave 19. ročníka celoštátneho kola zišla celkom 4 - krát, a to: 1. zasadnutie – 23. júna 2017 v Štátnom inštitúte odborného vzdelávania v Bratislave pri vyhodnotení 18. ročníka, prehodnotení námetov na organizáciu a riadenie súťaže. Zasadnutie bolo venované prerokovaniu technicko-organizačných pokynov 19. ročníka súťaže, zloženiu odborných hodnotiacich komisií, návrhu predsedov krajských komisií a určení termínov školských, krajských a celoslovenského kola, príprave metodických pokynov, študijných materiálov a kontrole vhodnosti priestorov pre konanie celotátneho kola.

2. zasadnutie – 28. marca 2018 v SOŠ Kušníerska brána 349/2, Kežmarok a PDP Kežmarok sa zišla komisia, aby prehodnotila podmienky pre konanie jednotlivých častí súťaže, prorokovala návrh bulletinu a časový harmonogram súťaže, zhodnotila priebeh školských a krajských súťaží, zabezpečenie pripravenosti pracoviska na PDP Kežmarok .

3. zasadnutie - 9. mája 2018 v Strednej odbornej škole, Kušníerska brána 349/2, Kežmarok, bolo zamerané na vyhodnotenie priebehu školských a krajských kôl, skompletizovaniu súťažných úloh a materiálnemu a technickému zabezpečeniu jednotlivých častí súťaže.

4. zasadnutie – 11. mája 2018 v SOŠ Kušníerska brána 349/2, Kežmarok sa uskutočnilo po skončení celoštátneho kola, kde boli vyhodnotené celkové výsledky 19. ročníka, výsledky a priebeh celoštátnej súťaže a prerokované pripomienky a návrhy do ďalšieho ročníka súťaže.

Školské kolá sa z rozhodnutia Celoštátnej odbornej komisie a technicko-organizačných pokynov mali uskutočniť do 28. februára 2018, ale z technických príčin sa uskutočnili do 15. marca 2018. Krajské kolá sa uskutočnili do 30. marca 2018.

Na zasadnutí Celoštátnej odbornej komisie dňa 28. marca 2018 boli navrhnutí jednotliví členovia Celoštátnej odbornej komisie na predsedov krajských komisií nasledovne:

Kraj:

Bratislavský kraj

Nitriansky kraj

Predseda krajskej komisie:

doc. Ing. Margita Čanigová, CSc., SPÚ Nitra

prof. Ing. Vladimír Tančín, DrSc., Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, VÚŽV Nitra

Banskobystrický kraj	Ing. Martina Vršková, PhD. Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, VÚŽV Nitra
Trnavský kraj	doc. Ing. Margita Čanigová, CSc., SPÚ Nitra
Žilinský kraj	Ing. Eleonóra Boocová, SOŠ poľnohospodárstva a služieb Žilina
Prešovský kraj	Mgr. Ján Angelovič, SOŠ Kežmarok
Košický kraj	Mgr. Ján Angelovič, SOŠ Kežmarok
Trenčiansky kraj	PaedDr. Michal Uhrinčať, PhD., Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, VÚŽV Nitra.

Aktuálne informácie a dokumentácia - Organizačný poriadok súťaže, technicko-organizačné pokyny, metodická príručka, zoznam členov Celoštátnej odbornej komisie, harmonogram konania školských a krajských kôl súťaže, metodické pokyny, okruhy otázok, a prihláška do súťaže sú zverejnené na webovej stránke Štátneho inštitútu odborného vzdelávania – www.siov.sk – Odborná tvorivosť – Mladý ekofarmár.

Organizovanie krajských kôl zabezpečovali školy, školské hospodárstvo a poľnohospodárske podniky prostredníctvom okresných úradov odborov školstva, ktoré zabezpečovali krajské kolá po metodickej a finančnej stránke.

Organizáciou krajskej súťaže boli poverené nasledovné školy, školské hospodárstva a poľnohospodárske podniky:

Žilinský kraj: Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku Žilina

Trnavský kraj: SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku Trnava a ŠkH Trnava

Celkom sa konali 2 krajské kola, ktorým predchádzali školské kolá. Školské kolá sa nekonali v Bratislavskom kraji.

V súlade s technicko-organizačným zabezpečením do celoštátneho kola postúpili z krajov, kde sa nekonali krajské kolá žiaci, ktorí absolvovali školské kolo a boli na 1. - 2. mieste v školskom kole. Z krajských kôl do celoštátneho kola mohli postúpiť 5 najlepších súťažiaci.

Prehľad o celkovom zapojení sa žiakov a škôl do súťaže Mladý ekofarmár v školskom roku 2017/2018

Kraj	Krajské kolo - termín / počet súťažiacich v krajskom kole	Počet škôl zapojených do SOM/ počet žiakov v školských kolách	Počet postupujúcich do celoštátneho kola
Bratislavský	Nekoná sa		
Trnavský	<u>Školské kolo</u> SOŠ poľ. a sl. na vidieku Trnava 9. 2. 2018 / 41 SOŠ rozvoja vidieka s VJ maďarským Dunajská Streda 9. 2. 2018 / 10 <u>Krajské kolo</u> SOŠ PaSV Trnava 22. 3. 2018/ 11	2/11	5
Nitriansky	<u>Školské kolo</u> SOŠ veterinárna Nitra 15. 3. 2018/ 10 SOŠ poľ. a sl. na vidieku Levice 12. 3. 2018/ 6 SOŠ agrotechnická Topoľčany 1. 3. 2018/ 4	3/20	6

Trenčiansky	Školské kolo SOŠ Pruské 5. 2. 2018 /8	1/8	2
Banskobystrický	Školské kolo SOŠ Pod Bánošom, Banská Bystrica 5. 3. 2018/ 11	1/11	2
Žilinský	Školské kolo SOŠ polyt. Liptovský Mikuláš 15. 2. 2018/ 6 SOŠ poľ. a rozv. vidieka Žilina 7. 3. 2018/ 16 Krajské kolo SOŠ PaSV Žilina 8. 3. 2018/ 5	2/22	5
Prešovský	Školské kolo SOŠ Kušierska brána Kežmarok 20. 2. 018/ 16	1/16	2
Košický	Školské kolo SOŠ veterinárna Košice- Barca 20. 2. 2018/3	1/2	2
Spolu	2 krajské kolá / 16 súťažiacich zo 4 SOŠ	11 škôl/ 131 súťažiacich	24

Prehľad o účasti škôl a súťažiacich v 19. ročníku celoštátnej súťaži Mladý ekofarmár, realizovanej v Kežmarku 9. – 11. mája 2018

Kraj	Počet súťažiacich v celoštátnom kole	Počet škôl zúčastnených v celoštátnom kole	Školy zastúpené v celoštátnom kole/počet žiakov
Nitriansky	6	3	SOŠ veterinárna Nitra/2 SOŠ poľ. a sl. na vidieku Levice /2 SOŠ agrotechnická Topoľčany/2
Trenčiansky	2	1	SOŠ Pruské/2
Trnavský	5	2	SOŠ poľ. a sl. na vidieku Trnava/4 SOŠ rozvoja vidieka s VJ maďarským Dunajská Streda/1
Banskobystrický	2	1	SOŠ Pod Bánošom, Banská Bystrica/2
Žilinský	4	2	SOŠ poľ. a sl. na vidieku Žilina/3 SOŠ polytechnická Liptovský Mikuláš/1
Prešovský	2	1	SOŠ Kušnierska brána, Kežmarok /2
Košický	2	1	SOŠ veterinárna Košice- Barca/2
Spolu	23	11	

Okrem školských kôl sa konali základné kolá, do ktorých boli zapojení žiaci prvých, druhých, tretích a štvrtých ročníkov. V tomto ročníku bolo v celoštátnom kole zapojených 11 škôl (o 1 viac ako minulý rok), 23 súťažiacich (o dvoch viac ako minulý rok). Celkovo sa v školských kolách zúčastnilo o 8 žiakov viac ako v predchádzajúcom ročníku, čo je potešiteľné.

Pripomienky krajských komisií k 19. ročníku súťaže:

- úroveň súťaže bola v tomto ročníku nižšia ako v predchádzajúcom a to v 3. a 4. časti súťaže, v ostatných častiach súťaže sa úroveň zlepšila aj vďaka financovaniu Štátnym inštitútom odborného vzdelávania a odbornému vedeniu súťaže zástupcami dvoch vedecko-pedagogických inštitúcií NPPC Nitra a SPU Nitra, ako aj pedagógov všetkých zapojených škôl,
- počet zúčastnených v školských kolách stúpol, znovu sa zúčastnila SOŠ veterinárna Košice – Barca,
- každým rokom sa zvyšuje úroveň teoretických vedomostí súťažiacich, praktických zručností pri dojení,
- výkony súťažiacich žiakov sú stále vyrovnaneršie,
- v novej piatej časti súťaže krmovinarstvo sa výrazne zlepšili výsledky pri určovaní porastu a semien, zlepšili sa aj výsledky v časti výpočtovej.

V celoštátnom kole boli zastúpené nasledovné školy:

1. Stredná odborná škola, Kušníerska brána Kežmarok - 2 súťažiaci
2. SOŠ veterinárna, Nitra - 2 súťažiaci
3. SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Levice – 2 súťažiaci
4. SOŠ agrotechnická Topoľčany – 2 súťažiaci
5. Stredná odborná škola rozvoja vidieka s VJM Dunajská Streda – 1 súťažiaci
6. Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Trnava - 4 súťažiaci
7. Stredná odborná škola, Pruské - 2 súťažiaci
8. Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina - 2 súťažiaci
9. Stredná odborná škola Pod Bánošom, Banská Bystrica – 2 súťažiaci
10. SOŠ polytechnická, Liptovský Mikuláš - 1 súťažiaci
11. SOŠ veterinárna Košice-Barca - 2 súťažiaci

Spolu: 11 škôl

23 súťažiacich

Výsledky hodnotila odborná komisia, ktorá sa skladala z rozhodcovskej komisie a dielčích komisií.

Komisia č. 1 Test o mlieku

Predseda Ing. Martina Vršková, PhD.

Členovia Ing. Anna Kišacová, Mgr. Ján Angelovič

Komisia č. 2 Vlastné dojenie

Predseda PaedDr. Michal Uhrinčať, PhD.

Členovia Ing. Emília Joneková, Ing. Lucia Mačuhová, PhD., Ing. Iveta Fodorová

Komisia č. 3 Hodnotenie kvality mlieka a degustačné skúšky

Predseda Ing. Viera Ducková, PhD.

Členovia– Ing. Eleonóra Boocová, Ing. Martina Vršková, PhD.

Komisia č. 4 Laboratórne skúšky surového kravského mlieka

Predseda doc.Ing. Margita Čanigová, CSc.

Členovia Ing. Oľga Benčová, Ing. Anna Komorná

Komisia č. 5 Rastlinná výroba a krmovinárstvo

Predseda Ing. Ľubica Rajčáková, PhD.

Členovia Ing. Zuzana Zajacová, Ing. Zuzana Kováčiková

Rozhodcovská komisia: prof. Ing. Vladimír Tančín, DrSc., Ing. Stanislav Marhefka , Mgr. Janka BočKayová, Ing. Vlasta Púchovská, Eva Bugajová.

Súťaž bola zabezpečená na veľmi dobrej úrovni. Pre úspešný priebeh odbornej časti súťaže boli zabezpečené výborné podmienky na SOŠ Kežmarok a Poľnohospodárskom družstve podielnikov Kežmarok. Všetci súťažiaci boli disciplinovaní a svedomite si plnili povinnosti nielen počas súťaže, ale aj mimo nej.

Súťaž bola propagovaná v regionálnom vysielaní RTVS – Farmárska revue, televízii JOJ, TASR. Sprievodný program pre súťažiacich a pre pedagogický dozor bola beseda s pracovníčkou z riaditeľstva mliekárne TAMI o možnostiach spracovania mlieka, odborná beseda s predsedom Poľnohospodárskeho družstva podielnikov Kežmarok Ing. Baranom a prehliadka múzea v kaštieli Strážky.

Aj v tomto ročníku bola zaradená do programu celoštátnej súťaže malá súťaž pre žiakov ZŠ „mini súťaž“ pod názvom “Farmárik”. Súťaž prispela k rozšíreniu poznatkov žiakov ZŠ z rastlinnej a živočíšnej výroby.

Pre víťazov súťaže boli zabezpečené hodnotné ceny a diplomy v súlade so zásadami, ktoré zabezpečil Štátny inštitút odborného vzdelávania. Každý účastník obdržal Certifikát za účasť.

Umiestnenie súťažiacich :

1. Lenka Žiaková
SOŠ veterinárna, Drážovská 14, 950 12 Nitra	108,50 b
2. Michaela Žabková
Stredná odborná škola, Pod Bánošom 80, 974 11 Banská Bystrica	107,17 b
3. Patrícia Milcová
SOŠ PaS na vidieku, Predmestská 82, 010 01 Žilina	105,60 b

Záverečné hodnotenie členov komisií:

Komisia č. 1 – Test o mlieku

Test sa skladal zo 40 otázok. Maximálny možný počet bodov za test bol 40. Rozpätia hodnotenia správností odpovedí bolo v rozmedzí 12,2 – 36 bodov. Členovia komisie oceňujú ochotu a rýchlosť riešenia problémov pri zabezpečovaní testu v elektronickej forme. V 19. ročníku tejto súťaže dosiahlo 11 súťažiacich nad 32 bodov a 6 pod 25 bodov. Najväčšie problémy robili otázky z teórie laboratórnych skúšok mlieka - až 22 a 21 študentov z 23 (oblasť titračnej kyslosti a hustoty mlieka)! Nasledovala ju písomná otázka ohľadne základných kritérií v zatriedovaní mlieka do kvalitatívnych tried. Študentom chýba terminologická presnosť, hoci niektorí uviedli správne číselné hodnoty, nepresnili ich min. alebo max. hodnotu. Problémy robila aj oblasť legislatívy.

Komisia č. 2 – Vlastné dojenie

Táto časť súťaže sa konala na Poľnohospodárskom družstve podielnikov Kežmarok, dojenie prebiehalo počas reálneho dojenia. Po konzultácii s dojičmi boli pre súťažiacich vybrané vyrovnané a pokojné dojnice. Pracovné podmienky boli pripravené na vysokej úrovni, nevyskytli sa žiadne problémy.

Pripravené boli všetky potrebné pomôcky na dojenie – voda (sprchy), vlhčené dezinfekčné utierky, hrnček na prvé streky a dezinfekcia po dojení. Pri príprave pomôcok, ako aj pri príprave súťažiacich z hľadiska oblečenia, sa nevyskytli u súťažiacich žiadne chyby. Traja súťažiaci pozabudli urobiť prípravu stojiska pred dojením. Pri hodnotení tvaru vemena sa prejavila neistota v zatriedovaní podľa jednotlivých kritérií, ako aj v terminológii, nepresnosti sa vyskytli najmä pri určovaní dĺžky ceckov, pri hĺbke vemena sa u viacerých vyskytovali aj novotvary, napr. stredne plytké vemeno, akurát dlhé cecky a pod.

Pri hygiene vemena sa nevyskytli takmer žiadne nedostatky, len výnimočne sa stalo, že súťažiaci nevenovali dostatočnú pozornosť hrotom ceckov.

Nasádzanie dojacieho zariadenia robilo problémy dvom súťažiacim, (otočený rozdeľovač o 90°), nakoľko asi len málo súťažiacich prišlo doteraz do kontaktu s rozdeľovačom uchyteným na ramene polohovača. Jedinou chybou pri ukončovaní dojenia bolo nedostatočne hlboké ponorenie ceckov do dezinfekcie po dojení – ponorenie aspoň dvoch tretín cecku.

Celkovo môžeme túto časť súťaže hodnotiť veľmi pozitívne, o čom svedčia minimálne bodové rozdiely medzi súťažiacimi.

Komisia č.3 – Laboratórne skúšky surového kravského mlieka

Členovia komisie vysoko pozitívne hodnotili zabezpečenie potrebného chemického skla, pomôcok a vzoriek mlieka, ako aj písomnej agendy zo strany organizátorov súťaže. Pripravenosť laboratória prispela k hladkému priebehu tejto časti súťaže.

Zrejme z dôvodov nízkej hodinovej výmery pre predmet chémie, súťažiaci v tomto roku preukázali slabšie praktické zručnosti, čo sa prejavilo na bodovom hodnotení.

Pri výkone NK testu pre dôkaz zápalového ochorenia vemena robili súťažiaci najčastejšie chyby pri pipetovaní (nasávanie vzduchu, nesprávny nasávaný objem) a nesprávne stanovenie stupňa mastitídy. Len 21 % súťažiacich získalo plný počet bodov.

Pri stanovení titračnej kyslosti mali súťažiaci najčastejšie tieto problémy – nesprávne nastavenie meniskusu pri meraní objemu mlieka, pri odčítaní objemu roztoku NaOH z byrety. Viacerí vzorky mlieka pretitrovali, neovládali postup stanovenia a neuvádzali jednotky u získavaných výsledkov. Tak ako sa konštatuje vyššie, viacerým súťažiacim chýbali praktické zručnosti pri práci s pipetou, byretou a nepoznali techniku titrácie.

Podobne pri stanovení mernej hmotnosti mlieka merali niektorí súťažiaci problémy pri manipulácii s laktodenzimetrom, nesprávne odčítali mernú hmotnosť a teplotu mlieka. Tretina súťažiacich urobila nesprávnu korekciu mernej hmotnosti.

Pri stanovení titračnej kyslosti mlieka iba 3 súťažiaci získali plný počet bodov. Pri určení mernej hmotnosti boli úspešní 7 súťažiaci (30 %), na druhej strane také isté percento súťažiacich nezískalo žiaden bod.

Komisia č. 4 – Hodnotenie kvality mlieka a degustačné skúšky

Pri degustačnej skúške a zaraďovaní vzoriek mliek a smotán podľa tučnosti súťažiaci štandardne preukázali veľmi dobrú pripravenosť, keď cca 70 % študentov získalo maximálny počet bodov.

Vysoko pozitívne hodnotí komisia aj pripravenosť žiakov pri druhovom rozlišovaní vzoriek mlieka (kravské, kozie a ovčie), keď až 83 % študentov zaradilo všetky vzorky správne.

Problémy mali študenti pri stanovení senzorických vlastností mlieka. Iba 13 % študentov stanovilo správne všetky 4 vzorky. Jednu chybu urobilo 52 % študentov. Najčastejšie nevedeli študenti správne zaradiť surové kravské mlieko, ktoré bolo nezmenené a uvádzali paradoxne napr. pach po dezinfekčných prostriedkoch, chemikáliách.

Problémy mali študenti aj pri zatriedení mlieka podľa kvality, keď iba 48 % študentov zaradilo mlieko správne. Odporúčame preto väčšiu pozornosť venovať príprave študentov aj v tejto úlohe. Podľa nášho názoru by mohlo študentom pomôcť, keby si pri vypracovaní tejto úlohy písali aj jednotlivé požiadavky legislatívy.

Komisia pozitívne hodnotí pripravenosť a vybavenosť laboratórií a zabezpečenie pomôcok a vzoriek zo strany organizátorov.

Komisia č. 5 – Rastlinná výroba a krmovinarstvo

V časti súťaže zameranej na rastlinnú výrobu a krmovinarstvo mohli súťažiaci dosiahnuť max. 11 b. Plný počet bodov nezískal žiaden súťažiaci. Priemerný počet dosiahnutých bodov bol 6,8. Najviac získaných bodov bolo 10, najmenej 4,25 bodov.

Úroveň časti zameranej na poznávanie krmovín a zrnovín, ako aj triedenie lúčneho porastu boli na vysokej úrovni. V týchto oblastiach sme zaznamenali zlepšenie vedomostí aj zručností. Pri počítaní príkladov orientovaných na výpočet úrody a krmných zásob sme zaznamenali pokles úrovne. Súťažiaci zvládli lepšie príklad č. 2, ktorý bol orientovaný na výpočet zásob siláže, úspešnosť jeho triedenia bola 40 %. 48 % súťažiacich nezvládlo výpočet ani jedného príkladu.

Záverom konštatujeme, že poznávanie krmovín bolo na vysokej úrovni, pri výpočtoch však boli najväčšími problémami logika myslenia a matematika.

Pozitíva súťaže:

Súťaž Mladý ekofarmár je jedinou súťažou zručnosti pre žiakov stredných odborných škôl, so zameraním na poľnohospodárstvo, potravinárstvo a veterinárstvo, ktorej vyhlasovateľom je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Organizátorom a metodickým gestorom je Štátny inštitút odborného vzdelávania v Bratislave, ktorý riadi a zabezpečuje súťaž organizačne, metodicky a finančne. Takýto spôsob riadenia umožňuje výrazný posun súťaže dopredu. Súťaž umožňuje stretnutie žiakov a pedagógov, podporuje porovnávanie ich vzdelanostnej úrovne a zvyšuje kvalitu pripravenosti absolventov.

Súťaž prispieva k bližšiemu prepojeniu školy s reálnym praktickým životom, pomáha aktualizovať obsah učiva a inovovať učebné texty na základe odporúčania odborníkov z praxe.

Súťaž tento rok bola rozšírená o novú úlohu - druhové rozlíšenie mlieka.

Mini súťaž pre žiakov základných škôl bola hodnotená pozitívne tak žiakmi ako pedagógmi aj s ohľadom na ich budúcu profesijnú orientáciu na SOŠ poľnohospodárskych resp. potravinárskych. Zapojiť do súťaže nové školy je trvalá úloha COK, ktorá však súvisí s podmienkami škôl pre vykonávanie praxe a vybavenosťou pre laboratórne rozbory. Posun v tejto problematike je na školách, ktoré sú zapojené do projektu duálneho vzdelávania.

Realizácia celoštátneho kola súťaže v školskom roku 2018/2019 sa uskutoční na základe odporúčania Celoštátnej odbornej komisie na Strednej odbornej škole veterinárnej, Drážovská 14, 950 12 Nitra.

Spracované z podkladov členov COK a OHK.

Mgr. Janka Bočkayová

Eva Bugajová, Ing. Vlasta Púchovská

ŠIOV, Odbor podpory smerovania mládeže

